

27 Nisan 2020

Covid-19 salgını sürecinde KOBİ'lerin durumu ve çözüm önerileri

İçişleri Bakanlığı genelgesi ile, vatandaşların çok yakın bir mesafede bir arada bulunarak hastalığın bulaşma riskini arttıracakı gerekçesiyle, tiyatro, sinema, nişan-düğün salonu, lokanta, kafe, birahane, kahvehane, kiraathane, kafeterya, internet kafe, vb. işyerlerinin faaliyetleri 17 Mart 2020 gece yarısı itibariyle geçici süreliğine durduruldu. Bu listeye bilahare berberler, kuaförler ve güzellik salonları da eklendi.

Anılan işyerlerinin kapatılmasından ve ticari yaşamın durmasından bu yana yaklaşık 45 gün geçti. Çarşılar, sokaklar bomboş. KOBİ'ler, küçük esnaf ve sanatkârlar günü siftah bile yapamadan kapatıyorlar. Korona virüs krizi sebebiyle, piyasalarda tam bir belirsizlik ve çok ciddi bir gelecek kaygısı hâkim durumdadır.

Aralık 2019 itibariyle Türkiye genelinde 1.891.512 adet işyeri mevcut olup, bu işyerlerinde çalışan işçi sayısı 14.314.313 kişidir. Yani Türkiye ekonomisinin % 99 unu KOBİ'ler oluşturmakta ve buralardaki istihdam toplam sigortalı sayısının % 97 unu oluşturmaktadır. Toplam ihracatın %56'sı, istihdamın %74'ü ve katma değer %54'ü KOBİ'ler tarafından sağlanmaktadır.

Tek başına bu oranlar bile, KOBİ'lerin ekonomik ve sosyal hayatımızdaki yerini ve önemini açıkça ortaya koymaktadır. Covid-19 salgını ile mücadele ettiğimiz bu günlerde KOBİ 'lerin öncelikle ayakta tutulması gereken işletmeler olduğu saklanamaz bir gerçektir.

KOBİ'ler covid-19 tedbirlerinden son derece olumsuz etkilenmektedir. İşyerleri kapalı olduğu için satış yapamamakta, hizmet verememekte, stoklarını bile kullanamamakta, nakit girişi sağlayamamaktadır. Bu yüzden çalışanlarına ücret ödeyememekte, kira, elektrik, su, doğal gaz, vergi, sigorta gibi sabit ödemelerini yapamamaktadır.

Kirasını, ücretleri, elektriği, suyu, vergisini, sigortası ödeyemeyen işyerleri her geçen gün kapanmaktadır. Kapanan işyerlerinin yerine yenilerinin açılması ise son derece güç olmaktadır. Daha da önemlisi, işyerlerinin kapanması nedeniyle yüzbinler, milyonlar her geçen gün işsiz kalmaktadır.

Devlet tarafından bir biri ardına açıklanan destek paketleri ise, ne yazık ki son derece yetersizdir ve pratikte erişilmesi çok zordur. Devletin ilan ettiği çok sayıda desteğe müracaatlar yapılmakta, ancak yoğunluk ve bürokrasi nedeniyle destek başvurularına cevaplar gecikmekte, kredi başvurularına gelen yanıtlar talebin çok altında kalmakta ve bu nedenle yeni finansman olanaklarına erişimde sıkıntılar yaşanmaktadır.

Uygulamada KOSGEB kredilerinde şubelere tanınan tahsis miktarları düşük olduğundan taleplerin yaklaşık %10 'u karşılanabilmektedir. Bu tür kredilerde ilk kez kefil istenmekte, evrakları tamamlayıp imza aşamasına gelindiğinde ise, vergi ve sigorta primi borçlarının mahsup edileceği ifade bildirilmektedir. Böylece, ele geçen nakit miktarı iyice küçülüyor. Esnaf kredisi için insanlar bankaların önünde bekleyip duruyor

Pek çok esnaf ve KOBİ kredilere ulaşamıyor. Hane geliri 5.000 TL 'nin altında olan hanelere 6 ay ödemesiz 36 ay vadeli 10.000 TL kredi imkânı deniyor, ancak bütün kriterleri karşılayan ve gerekli evrakları sunan KOBİ'lere ancak 3.000 TL kredi veriliyor. Milli bir afet gününde bile partizanlık yapıyor ve bazılarına 7.000 – 10.000 TL kredi verildiği görülüyor.

Anayasa Madde 2. Yer alan "**Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir.**" Hükmü son derece açık. Devlet ise bu görevleri yapmak için, yani vatandaşları için vardır.

Sosyal devletin bir gereği olarak; yaşamakta olduğumuz ulusal kriz döneminde, KOBİ'leri, esnafı, sanatkârı yaşamakta olduğu ekonomik krizden, borç, faiz darboğazından kurtarmak, ödenemeyen kredileri yapılandırılmak için çözümler üretmek, acil tedbirler geliştirmek ise, ülkeyi yönetenlerin asli görevidir.

Kamuya olan vergi ve SGK primi gibi yükümlülüklerin salgının etkili olduğu dönem boyunca alınmaması, kullanılan kredilerin ve ötelenen kredi faizlerinin düşürülmesi, çalışan ve esnafa yönelik desteklerin artırılması gerekmektedir.

İşsizlik için ödenen devlet desteğinin bu dönemde artırılması gerektiğini, özellikle işyerlerini açamayan küçük esnafın kira desteği ile korunması ve KOBİ'lere daha çok kaynak aktarılması gerektiğini düşünüyoruz.

Covid-19 krizi nedeniyle kapanan veya zor durumda olan bu işletmelere, yukarıda belirtilen ödemeleri için altı ay ödemesiz ve en az 48 ay vadeli faizsiz kredi, her hangi teminat ve ipotek aranmadan verilmelidir.

Demokrat Parti olarak, Siyasi iradeden acil olarak, kapsamlı ve somut bir eylem planı hazırlayarak, her kez için çözüm üretmesini tüm KOBİ 'ler, esnaf ve sanatkârlar adına talep ediyoruz.

Türkiye'nin bu kriz sonrası yeniden şekillenecek olan Dünya'da avantaj elde edebilmesi için, yapısal reformlarına ağırlık vermesi ve bu dönemi iyi kullanarak özellikle hukuk, adalet ve eğitim sistemini yeniden yapılandırması gerektiğini düşünüyoruz.